

VIRUSOLOGIE

Dr. Carmen Costache

Obiective educationale

- Virusurile
 - Definitie
 - Proprietati generale
 - Scurt istoric
 - Taxonomie
 - Arhitectura
 - Clasificare
 - Multiplicare virală
- Prionii

Virusurile Proprietăți generale

- agenții etiologici boli infecțioase:
 - poliomielita, rujeola, rubeola, varicela, citomegalia, infecția cu HIV.
- dimensiuni mult mai mici (nm) decât bacteriile =>
- nu pot fi evidențiați la microscopul optic, ci doar la cel electronic.

Relative Sizes and Detection Devices

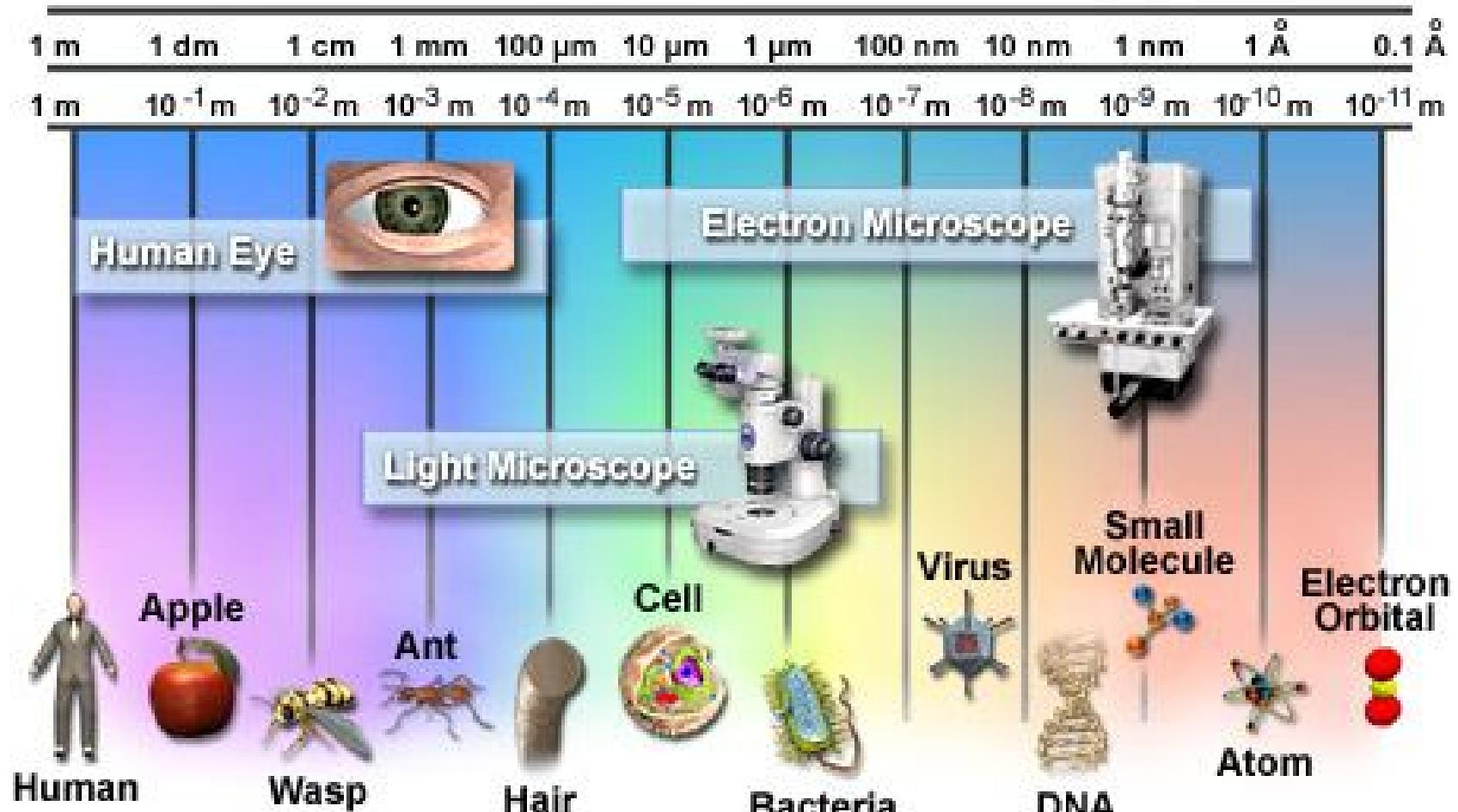

Figure 1

Proprietăți generale

- Structuri acelulare !!!
- Structura:
 - o moleculă de acid nucleic (ADN sau ARN = genom viral)
 - protejată de un înveliș proteic (capsidă).

Virusuri - Proprietăți generale

- Inerte metabolic => nu cresc și nu se multiplică pe medii acelulare.
 - Nu își pot sintetiza ATP
- Paraziți obligatori celulaři: se multiplică doar în interiorul celulelor.
- Paraziți la nivel genetic: genomul viral este adiționat genomului celular.

Totusi ... !

- Multe virusuri codifica proteine simple
 - necesare maturarii particulei virale
 - enzime
 - Participa la replicarea genomului viral.
- Unele - putine.
 - Codifica mai multe proteine,
 - Multe implicate in replicarea virală.
- virus herpetic – unul din cele mai complicate
 - 90 gene

Istorie punctata

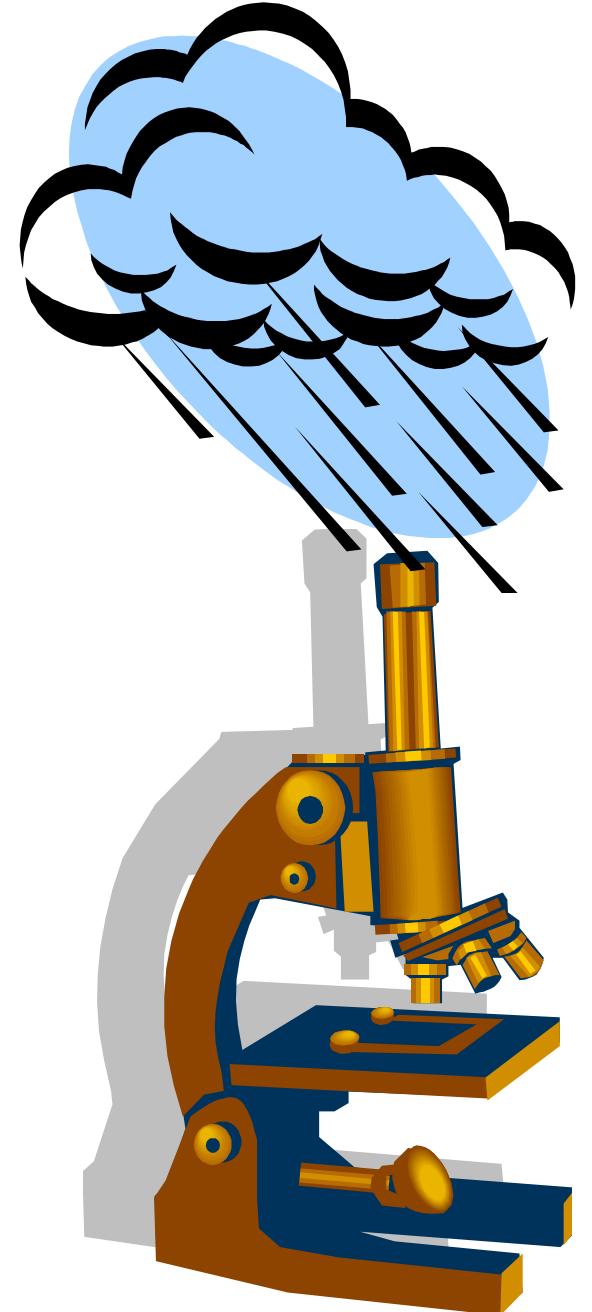
- "Virus" (Greaca veche) = "otrava"
- Edward Jenner -1798.
- 1800- toti agentii infectiosi = virusuri
- Apoi "agenti filtrabili"
- Variola si rujeola = pojarul
 - conquistadori => America
 - Fara imunitate partiala => decimare
- Gripa din 1918-1919 - 20 milioane decese
 - "spaniola" - gresit
- HIV - ?.

- **Variola**
 - Vaccin eficient;
 - Singura boala infectioasa eradicata
- **Polio:** Vaccin eficient
- **Rujeola(Pojarul):** Vaccin eficient - 1963
- **Gripa:** Vaccin ~ eficient anual

Probleme

- **HIV:** NU avem inca vaccin eficient
- **Ebola:**
 - NU avem vaccin eficient,
 - Nu cunoastem complet rezervorul
- **Hanta:**
 - NU avem vaccin eficient,
 - Rezervor - rozatoare;
 - Transmitere umana greu de controlat
- Virusuri oncogene
 - integrate in cromozomul celular
 - Pot determina transformare tumorala

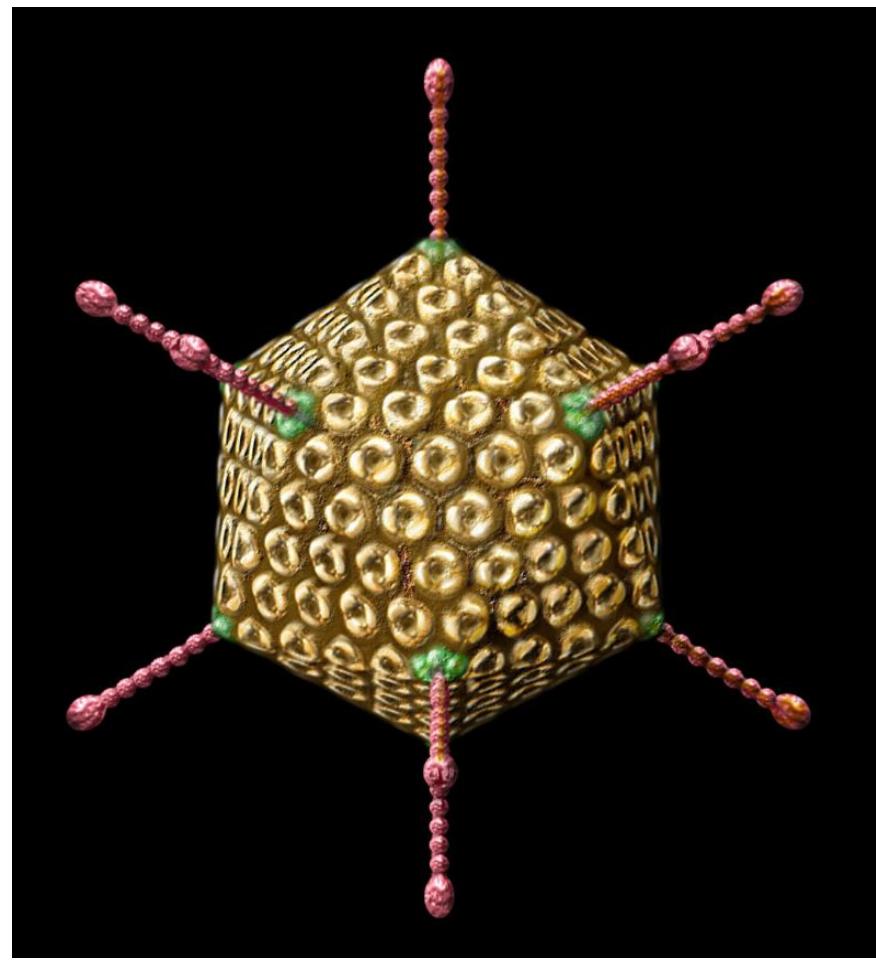
Prioni

- Segmente de proteine
 - NU au acid nucleic => nu au genom
 - Particule infectioase
- Izolate
 - Animale - boli SNC
 - Scrapie
 - Boala vacilor nebune
 - Om - boli neurodegenerative
 - sindrom Kreutzfeld-Jacob,
 - boala Kuru
 - insomnia familiala fatala (FFI).
- Nu apare raspuns imun.
- Extrem de rezistente
 - caldura
 - Dezinfectanti
 - radiatii

Taxonomie

familii - subfamilii- genuri - specii -
tulpini/tipuri

- familia => viridae, e.g.:
 - Herpesviridae
 - Retroviridae
- Genuri => virus
 - Hepatovirus
- specie ex. Virus hepatita A (HAV)

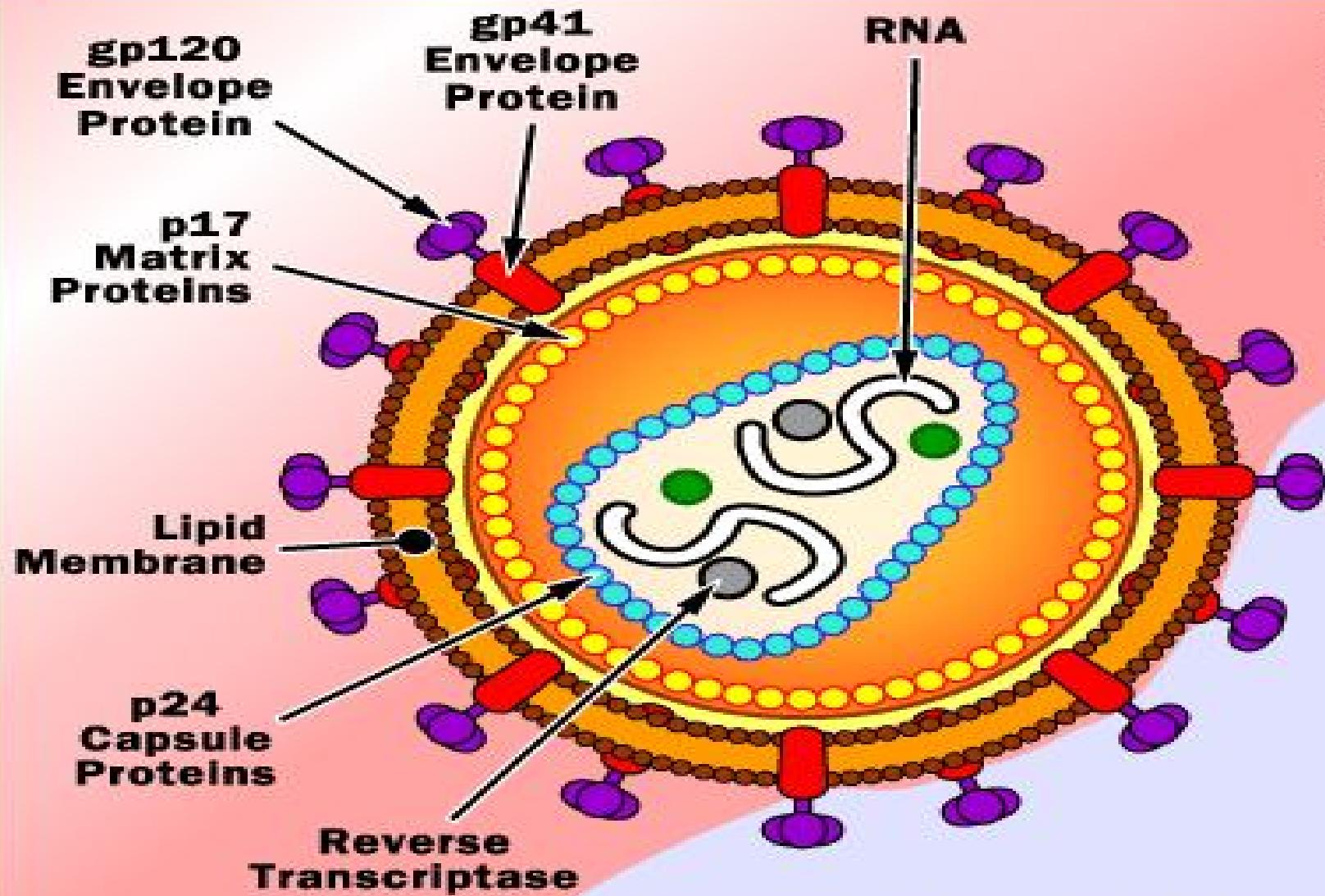

Taxonomie

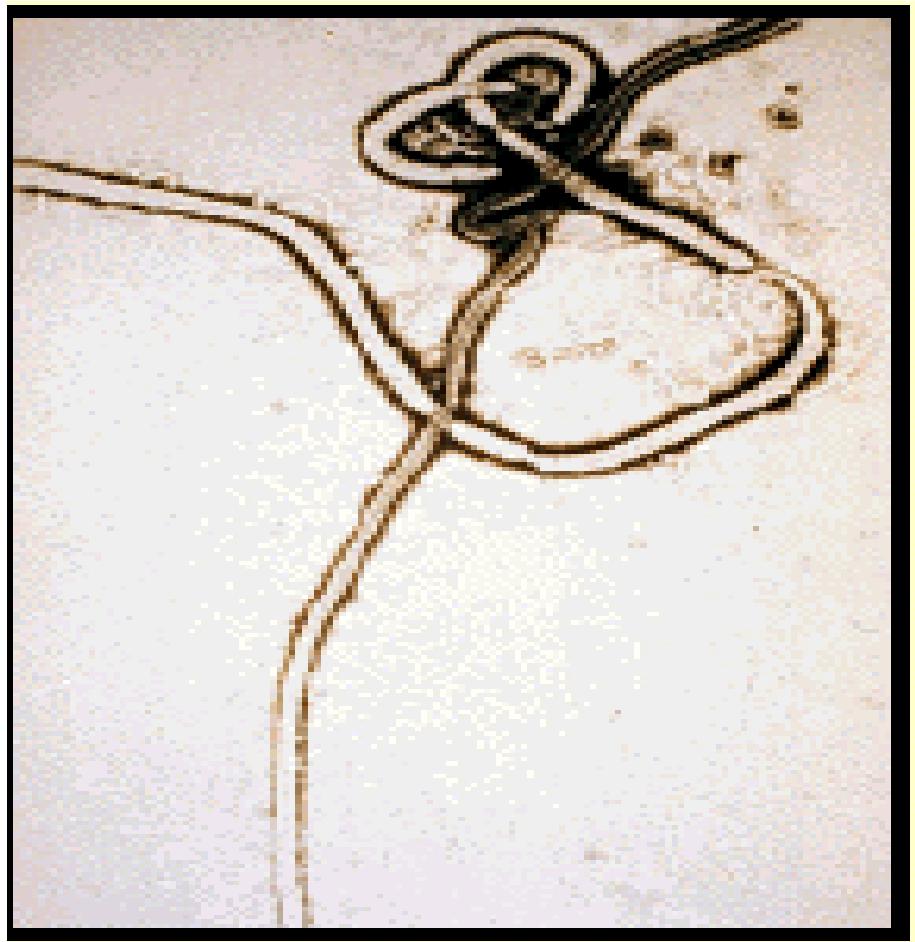
- **Bolile pe care le produc :**
 - Poxvirus, virus hepatic, HIV
- **Citopatologie :**
 - virus respirator sincitial (VRS), citomegalovirus (CMV)
- **Localizarea :**
 - Adenovirus, Enterovirus
- **Loc / persoana - discoperire:**
 - Rift Valley Fever, virus Epstein-Barr
- **Proprietati biochimice:**
 - Retrovirus, Picornavirus

Organizarea particolei virale

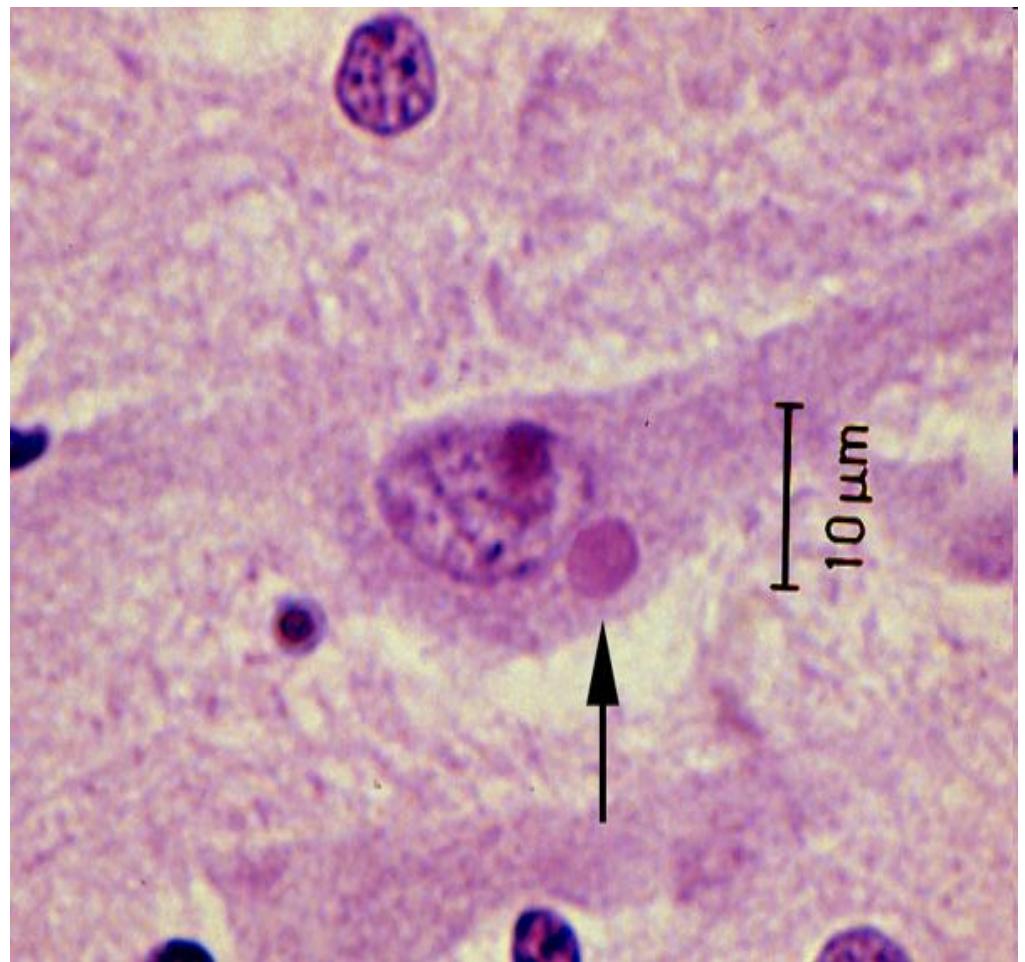
- evidențiată prin
 - microscopie electronică
 - cristalografie cu raze X.
- Moleculă de acid nucleic = **genomul viral**.
- Înveliș proteic = **capsidă**.
 - formată din subunități proteice
 - Dispusa în jurul acidului nucleic, după un tip de simetrie
 - Cubica (icosahedrica)
 - helicoidală
 - Asigură protecție acidului nucleic viral.
- Acidul nucleic și capsida formează **nucleocapsida virală**.
- **Proteine interne**, de core, asociate acidului nucleic, fără așezare simetrică.
- **Învelișul viral** (anvelopa virală sau peplos)
 - prezent la unele virusuri

virus Ebola

virus rabic corpi Babes –Negri

CLASIFICAREA VIRUSURIILOR

criterii

- Morfologie: microscopie electronica
- Serologie: reactia antigen- anticorp
- Funcție de:
 - acidul nuclei: ARN sau ADN
 - simetria capsidei:
 - cubică
 - helicoidală
 - prezența sau absența peplosului:
 - învelite
 - neînvelite (nude)

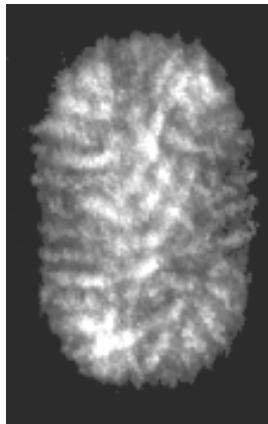
CLASIFICAREA VIRUSURILOR

criterii secundare

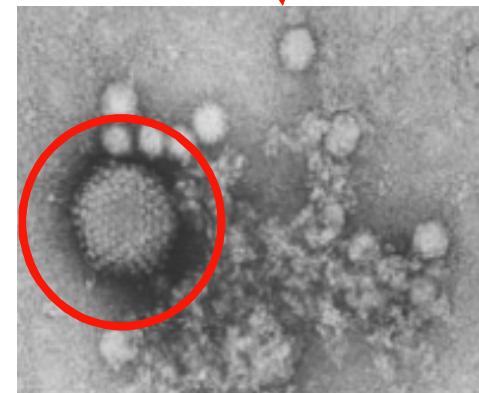
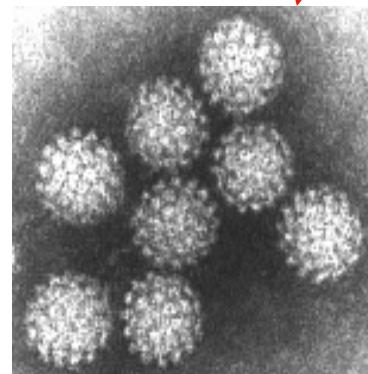
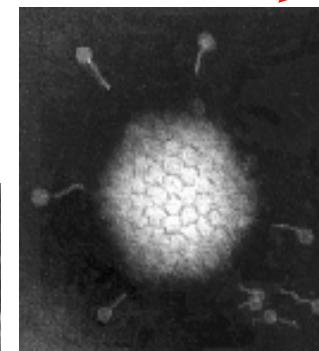
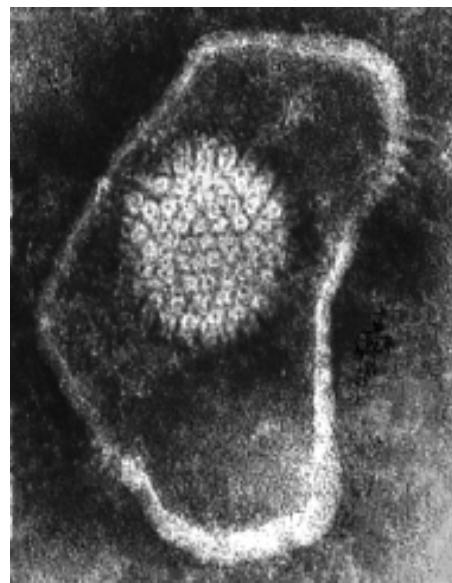
- ADN dublu-catenar (+ /-)
 - Exceptie: ADN monocatenar - PARVOVIRUS
- ARN monocatenar (+ /-)
 - Exceptie: ARN dublucatenar - RHEOVIRUS
 - ARN segmentat - Orthomyxoviridae = gripale
- Acid nucleic: circular sau liniar
 - DNA ~ circular
 - RNA ~ liniar.
- *organizare genetica*
- *Omologia secentelor de baze*
 - Secventializarea ADN
 - Hibridizare

Animal virus classification: DNA Viruses

Family	Pox	Herpes	Adeno	Papova	Parvo	Hepadna
Genome	<-----dsDNA----->			ssDNA	Partial dsDNA	
Capsid symmetry	Complex	<-----Icosahedral----->				
Envelope	<-----Yes----->		<-----No----->			Yes
e.g.	Vaccinia virus	Herpes simplex virus 2	Human adenovirus	Papilloma	Adeno-Associated	Hepatitis B

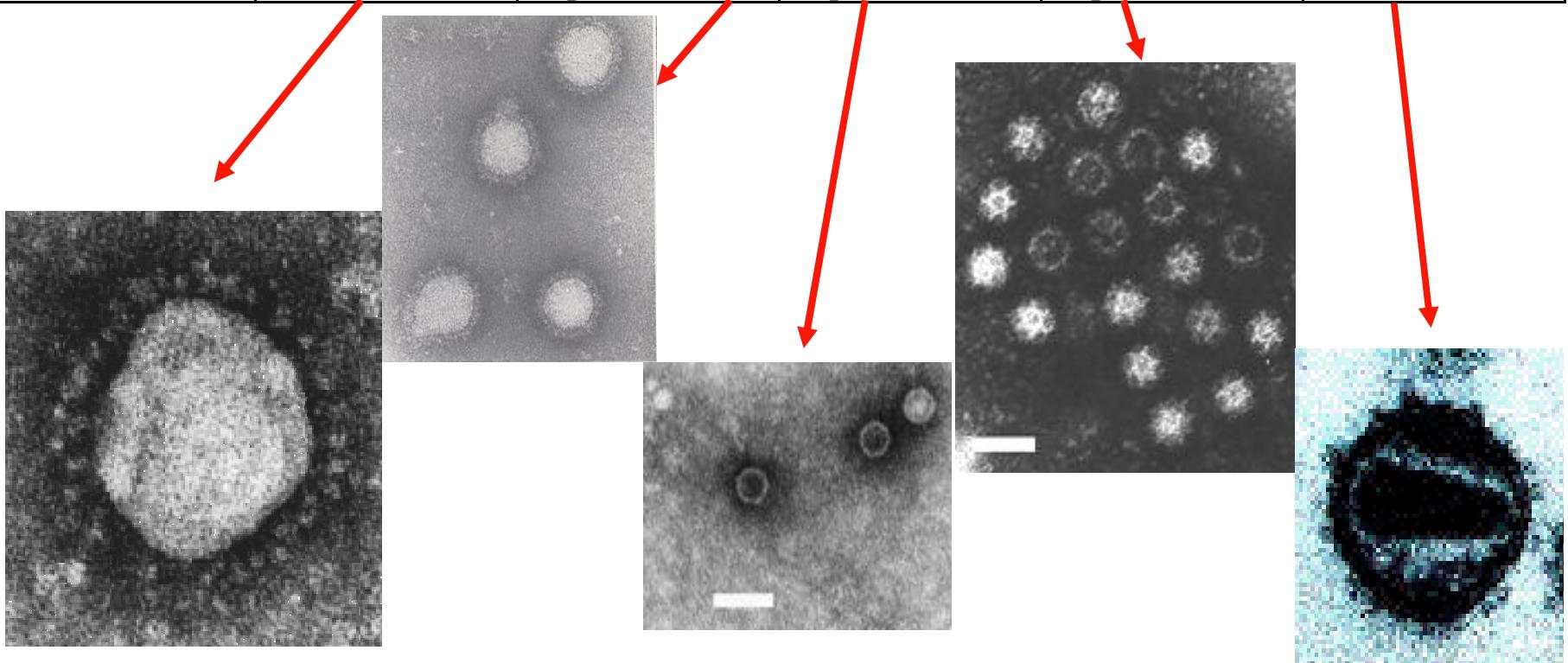

Molluscum
Contagiosum

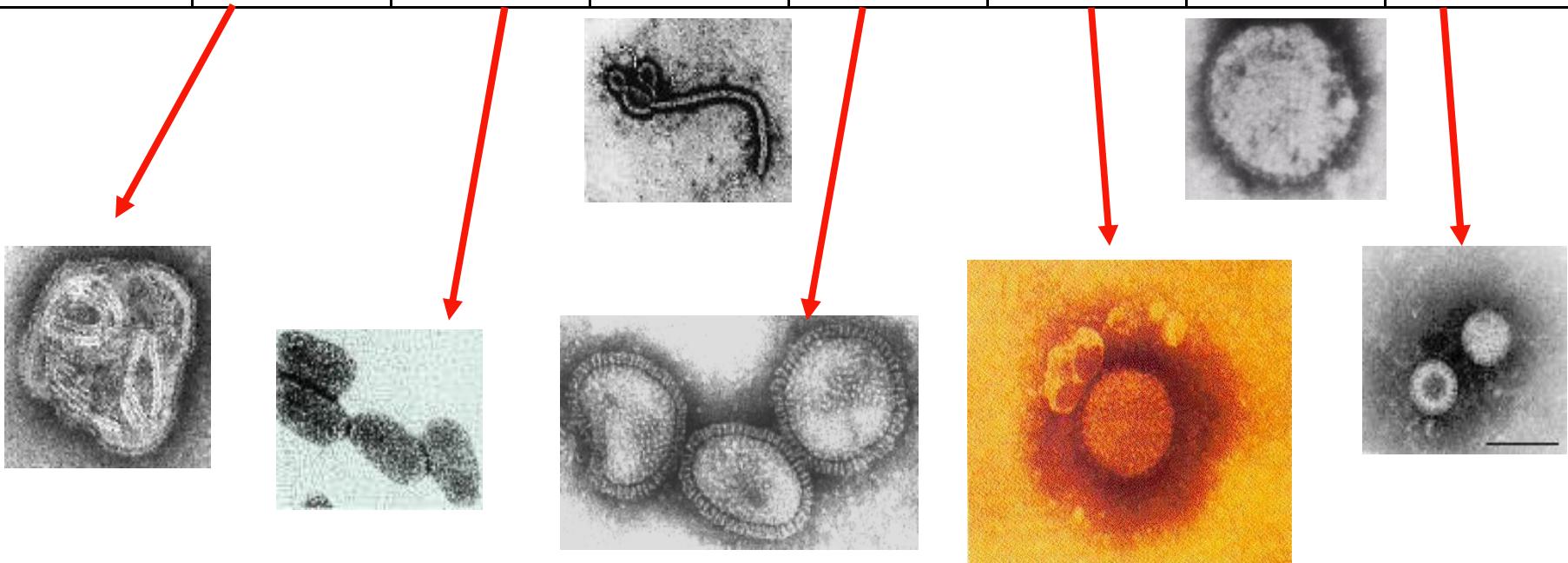
Plus Sense RNA Viruses

Family	Corona	Toga/Flavi	Picoma	Calici	Retro
Genome	<-----ss (+) RNA----->				Diploid (+) RNA
Capsid symmetry	Helical	<-----Icosahedral----->			
Envelope	<-----Yes----->		<-----No----->		Yes
e.g.	Human corona virus	Rubella virus Hepatitis C virus	Polio Hepatitis A virus	Norwalk agent Hepatitis E virus	HIV-1

Minus Sense RNA Viruses

Family	Paramyxo	Rhabd	Filo	Orthomyxo	Arena	Bunya	Reo
Genome	<-----ss(-) RNA----->			ss(-) RNA segments	ss(+) or (+/-) segments	ss(+) or (+/-) segments	ds RNA segments
Capsid symmetry			Helical				Icosahedral
Envelope			Yes				No
e.g.	Measles Mumps Para-influenza	Rabies virus	Ebola virus	Influenza virus	Lassa virus	Hanta virus	Rotavirus

ARCHITECTURA VIRALA

- Crick & Watson 1956
- Lwoff, Anderson si Jacob (1959)
- CAPSOMERE
 - unitati componente ale **capsidei** proteice
 - **Subunitatile morfologice** asociate in protomere
 - Simetrie => cubica-icosahedrica, helicoidală
- PROTOMERE
 - **S.u. biochimice – structurale,**
 - proteice apartinand capsidei

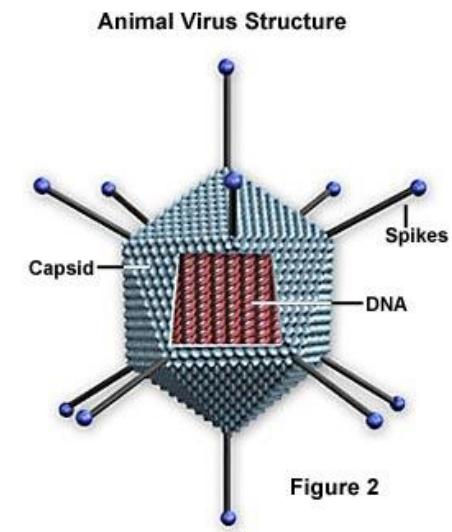

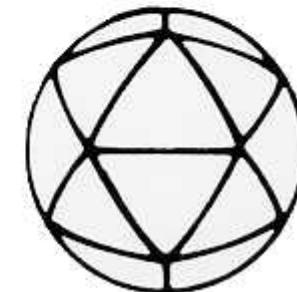
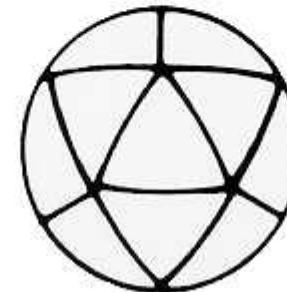
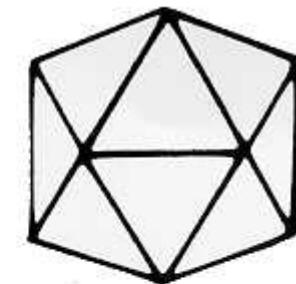
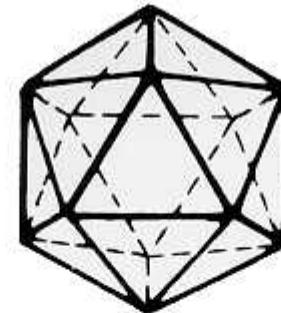
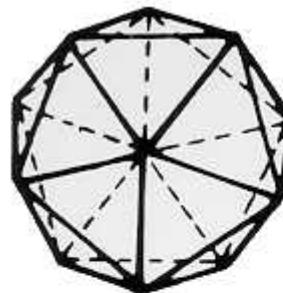
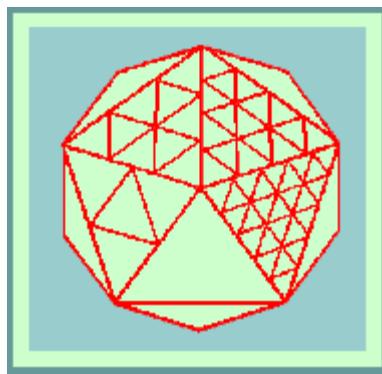
Figure 2

ARHITECTURA VIRALA

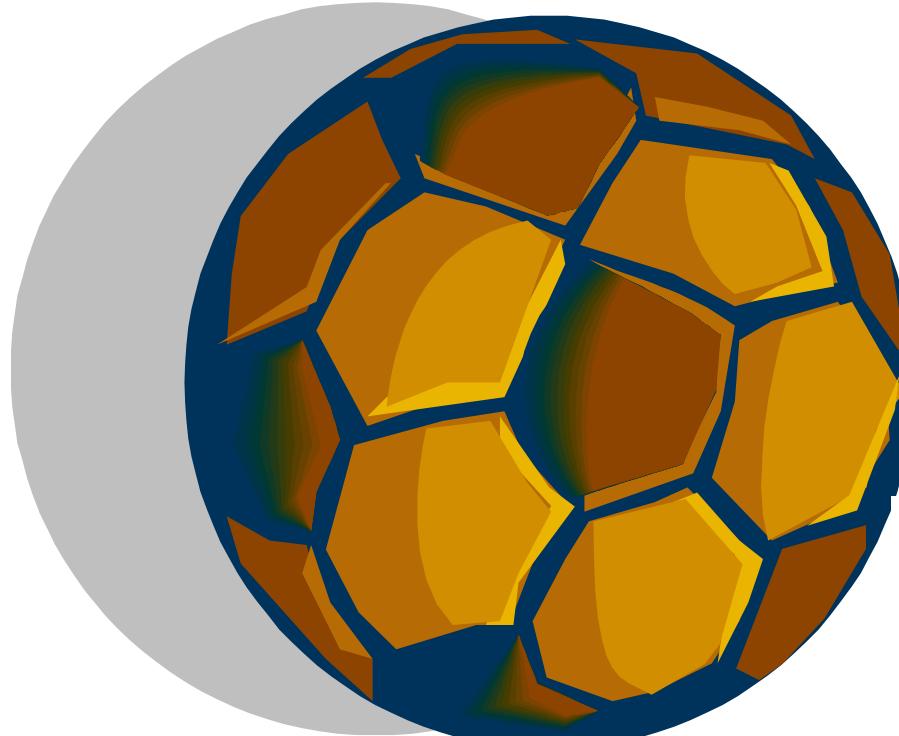
- Caspar *et al.* (1962)
- **CAPSIDA** = structura proteica care contine acid nucleic
 - Contine s.u.
 - Cele mai mici unitati functionale.
- **CAPSOMERE** = unitati morfologice
 - La suprafata particulei virale
 - clustere de unitati structurale.
- **NUCLEOCAPSIDA**: capsida + acid nucleic
 - Poate fi invelita intr-o **ANVELOPA**
 - Contine material de origine
 - Celulara (celula infectata)
 - virală
- **VIRION** = particula virală completă infectantă

Simetrie ICOSAHEDRICA

- 20 fete triunghiulare

- Mingea de fotbal contine subunitati
 - Pentoni (maro, negre)
 - hexoni (galbene, albe)

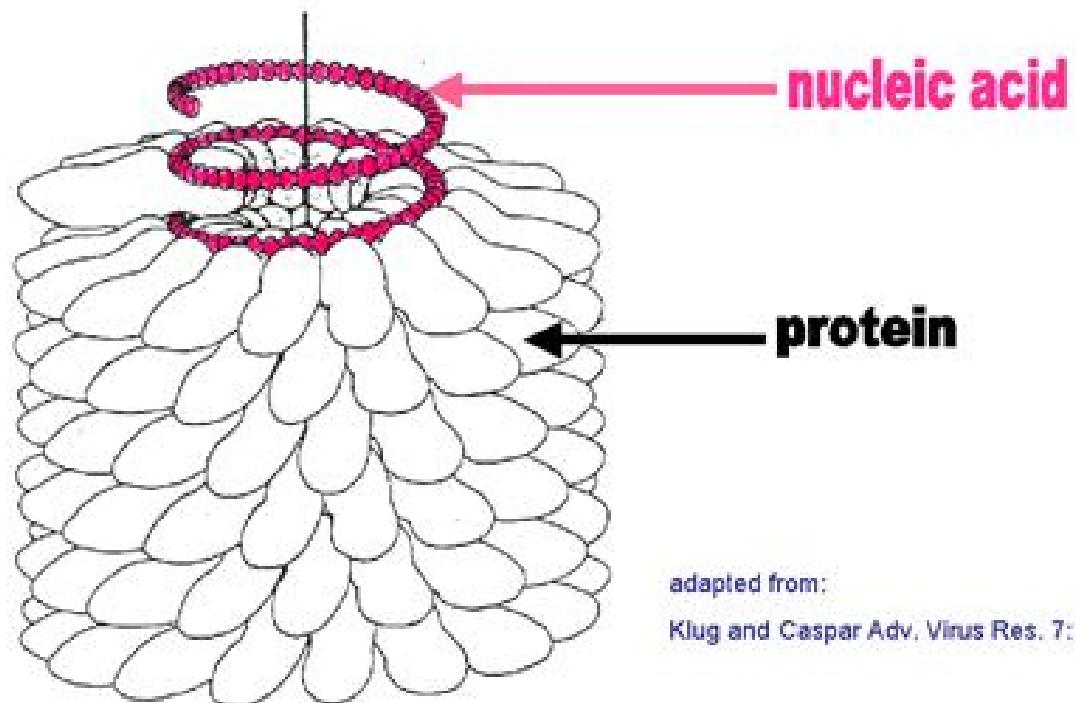

ICOSAHEDRAL SYMMETRY

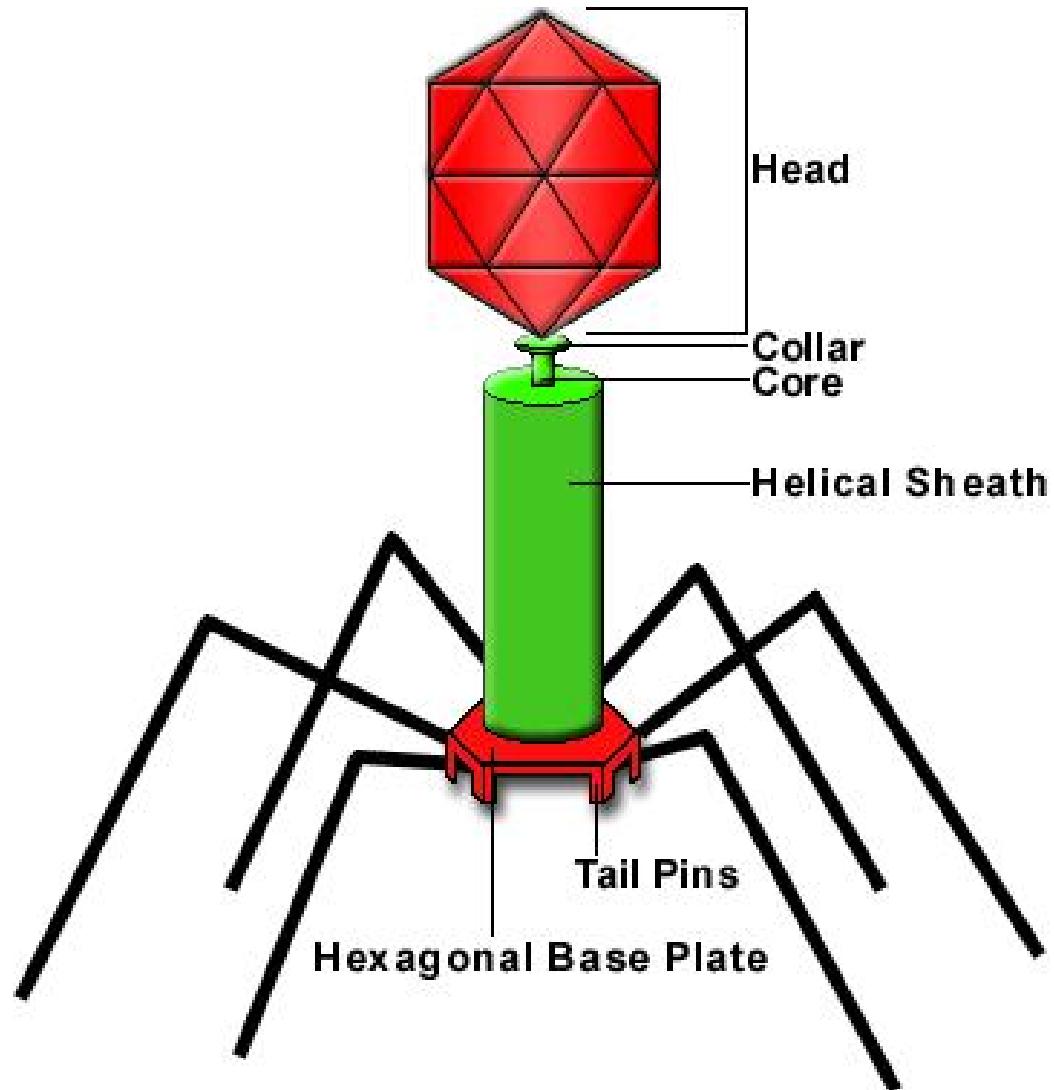
Simetrie HELICOIDALA

TOBACCO MOSAIC VIRUS

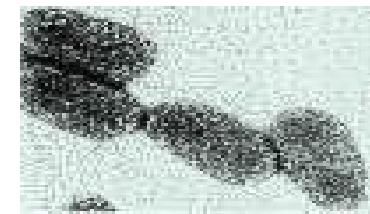
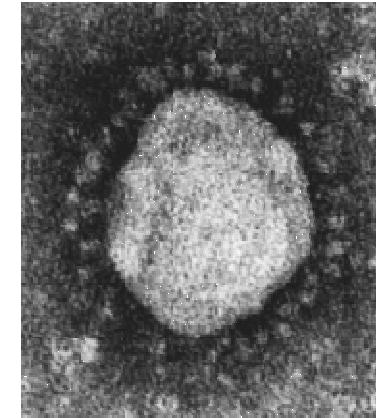
adapted from:
Klug and Caspar Adv. Virus Res. 7:225

Simetrie COMPLEXA

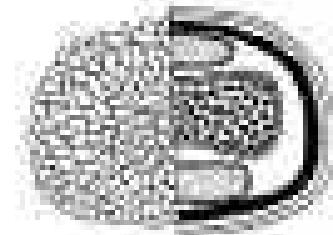

Forme specifice:

- Coronavirussuri
 - corona solara
- Rhabdovirusuri
 - glont;
- Poxvirusuri
 - complex,
 - oval- structura particulara;

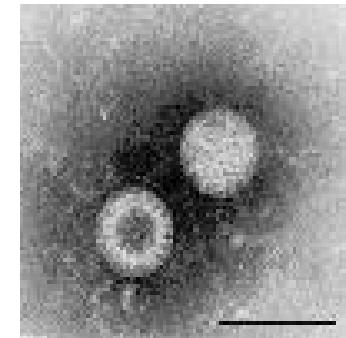

COMPLEX SYMMETRY

POXVIRUS FAMILY

- Rotavirusuri
 - roata;
- Arenavirusuri
 - “arenosa”
 - ribozomi (de la celula gazda)
- Bacteriofagii
 - contamineaza E.coli – simetrie dubla
 - Helicoidală - coada
 - Cap - icosaedric.

Lwoff, Horne and Tournier -1960 -LHT system

I.VIRUSURI CU ARN

I.1.SIMETRIE CUBICA NEÎNVELITE

- A. PICORNAVIRIDAE
- gen **Enterovirus**: rezistent la pH acid,
 - v. poliomielitice 1,2, 3,
 - v. Coxsackie A: 24 tipuri
 - B: 6 tipuri
 - v. Echo: 34 tipuri
 - enterovirus 68, 69, 70, 71,
- gen **Rhinovirus**:
 - labile la pH acid
 - 113 serotipuri: guturai, bronșite, pneumonii,
- gen **Heparnavirus** (fost enterovirus 72)
 - v. hepatitei A - HAV

I.1.ARN- SIMETRIE CUBICA NEÎNVELITE

- **B. CALICIVIRIDAE**
 - HEV (virusul hepatitei E)
- **C. REOVIRIDAE**
 - Respirator enteric orfan,
 - segmentat,
 - 9 genuri
 - **g. Reovirus** 1,2,3: enterite la sugari; infecții respiratorii (faringită, rinită)
 - **g. Rotavirus**: grup A, B, C: enterite de iarnă la copii mici

I. 1. ARN SIMETRIE CUBICA ÎNVELITE

- A. TOGAVIRIDAE:
 - gen **Rubivirus** = v rubeolei - rubeola
- B. FLAVIVIRIDAE
 - **HCV: hepatită posttransfuzională**
 - Arbovirusuri - Se transmit prin vectori (artropode)
 - v febrei galbene (țanțar):
 - febră, hepatită, icter manifestări gastrointestinale, nervoase
 - v. denga: febră cu artralgii (dangero),
 - v. West Nile
 - v. encefalitelor de căpușe: encefalita rusă de primăvară – vară

1. ARN SIMETRIE CUBICA ÎNVELITE

- **C. RETROVIRIDAE:**
 - revers transcriptază atașată ARN-ului viral.
 - subfamilia Oncovirinae
 - subfamilia Spumavirinae: celulele infectate au aspect spumos
 - subfamilia Lentivirinae:
- v. imunodeficiențelor: bovine (BIV), simiene (SIV), feline (FIV).
- **v. imunodeficienței umane: HIV1 (HTLV III); HIV2 (HTLV IV)**

I. 2. ARN SIMETRIE HELICOIDALĂ ÎNVELITE

- **A. ORTHOMYXOVIRIDAE**
 - genom segmentat: 8 segmente
 - **v. gripale A, B, C**
- **B. PARAMYXOVIRIDAE** nesegmentat
 - gen **Paramyxovirus**:
 - P. parainfluenzae – **v. paragripal** 1,2, 3,4
 - **P. parotiditis** – v. urlan – parotidită epidemică
 - gen **Morbillivirus**: **v. rujeolei**
 - gen. **Pneumovirus**: **VRS** – virus respirator sincițial
- **C. RHABDOVIRIDAE** nesegmentat
 - gen **Vesciculovirus**: v. stomatitei veziculare
 - gen **Lyssavirus**: **v.rabic**, v. rabic asociate

I. 2. ARN SIMETRIE HELICOIDALĂ ÎNVELITE

- **D.CORONAVIRIDAE**
 - infecții respiratorii (guturai - 10%);
 - infecții digestive izolate
- **E.ARENAVIRIDAE**
 - genom segmentat (5 segmente)
 - produc **febre hemoragice sudamericane**
- **F. FILOVIRIDAE:**
 - **febre hemoragice africane**
 - v. Marburg,
 - V. Ebola:
- **G. BUNYAVIRIDAE**
 - segmentat, 3 segmente,
 - sunt Arbovirusuri transmise prin **căpușe**
 - **Ex. gen Bunyavirus:** v. **encefalitelor** de California,
 - v. encefalitei La Crosse

II. VIRUSURI CU ADN

- **II.1. SIMETRIE CUBICA NEÎNVELITE**
- **A. PARVOVIRIDAE**
 - gen **Parvovirus**: v. B 19: eritem infectios (a 5-a boală erutivă a copilăriei)
- **B. PAPOVAVIRIDAE**
 - gen **Papilomavirus**: v. papiloamelor: 70 tipuri
 - veruci cutanate, genitale
 - papiloame laringiene (tip 11, mamă – copil)
 - HPV-cancer de col uterin (carcinom cervical)
- **C. ADENOVIRIDAE**
 - infecții respiratorii, oculare
 - gastroenterite (tip 40-41),
 - cistite

II.1. ADN SIMETRIE CUBICA ÎNVELITE

- A. HERPETOVIDIRAE
 - α Herpetovirinae
 - gen **Herpes simplex**: **HSV1**(HHV1); **HSV2** (HHV2)
 - gen **Varicella Zoster**: **VZV** (HHV 3)
 - β Herpetovirinae
 - gen **Citomegalovirus** – CMV (HHV 5):citomegalia cu incluzii
 - γ Herpetovirinae
 - v. **Ebstein Baar** (HH4)
 - mononucleoză infecțioasă
 - limfom Burkitt, carcinom nazofaringian
 - **HH6**: Exantem subitum, roseola infantum
 - adulți: sd mononucleozo - like, pneumonii, hepatite la imunodeprimați
 - **HH 7**: orfan de boală, izolat de la persoane sănătoase
-
- B. HEPADNAVIRIDAE
 - HBV – **virusul hepatitei B**

II.2. ADN SIMETRIE HELICOIDALĂ

- **NEÎNVELITE:** Bacteriofagi
- **ÎNVELITE**
 - **POXVIRIDAE:** v.variolei (eradicată!!);
 - v. Vaccinal - *Moluscum contagiosum*

MULTIPLICAREA VIRALA

- entități infecțioase
 - capabile de replicare
 - transmitere.
- necesară pătrunderea într-o celulă
 - doar acid nucleic viral (genom viral),
 - capsida rămâne la suprafața celulei.

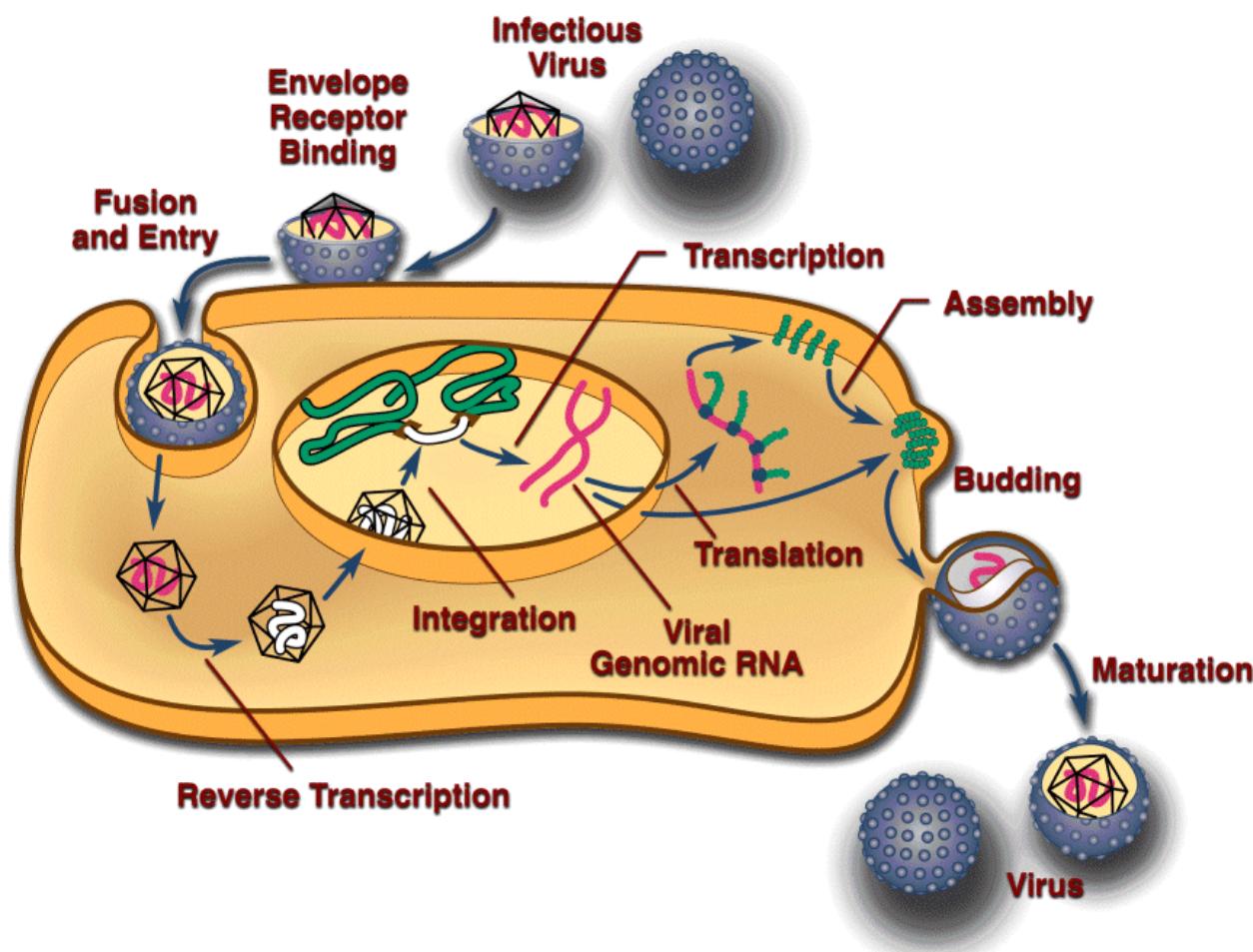
=> faze inițiale:

- atașare
- penetrare
- decapsidare

MULTIPLICAREA VIRALA

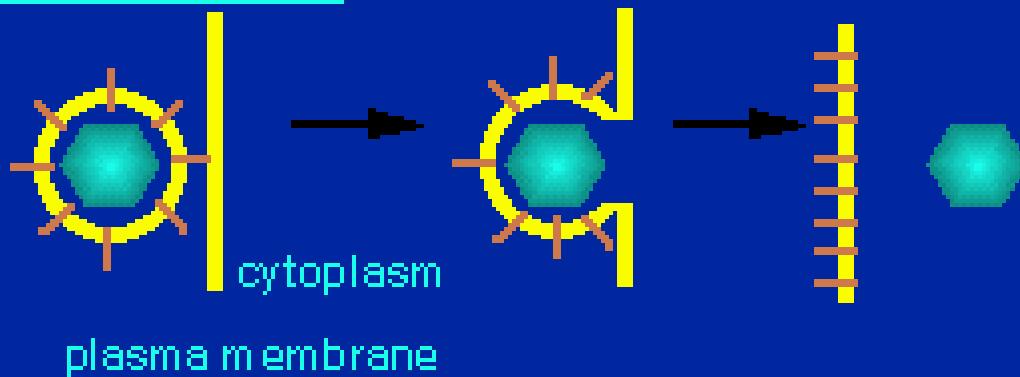
Atasare

- Receptor dependenta

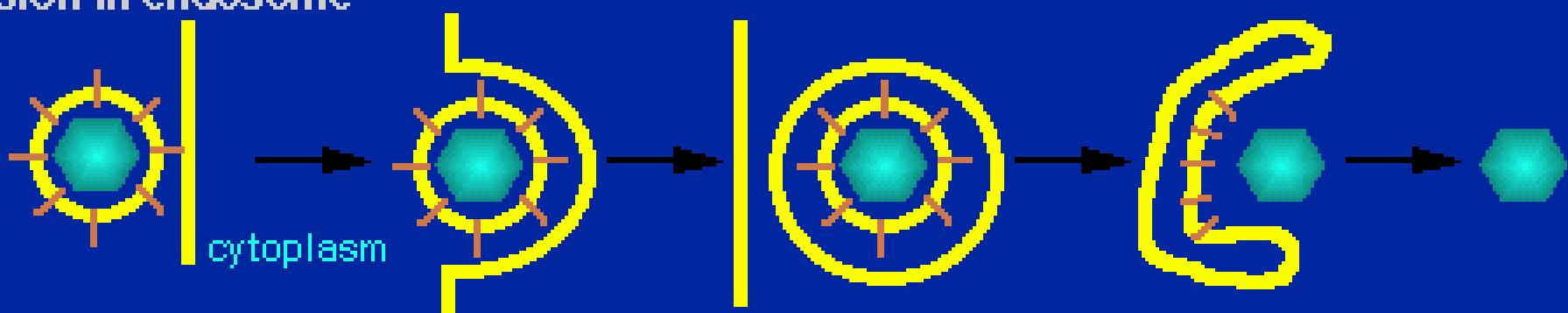
Virus Penetration (Entry)

Surface Fusion

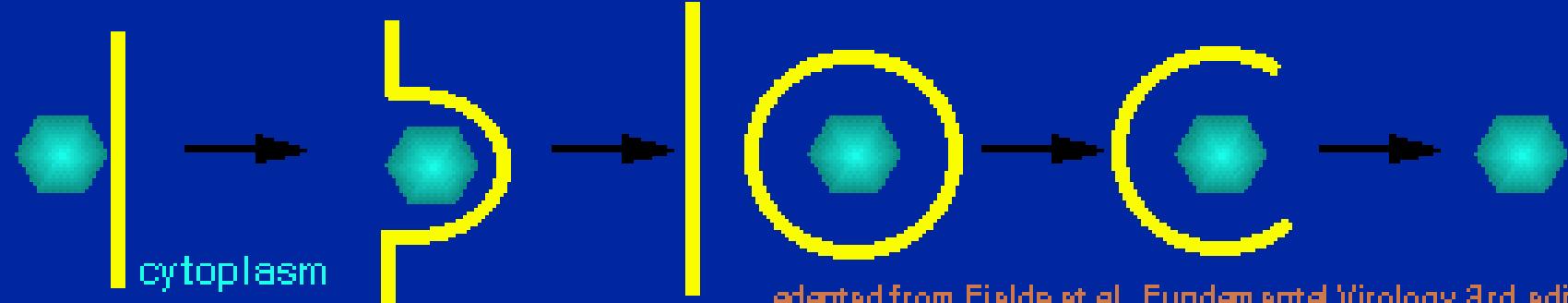

Receptor-mediated Endocytosis

fusion in endosome

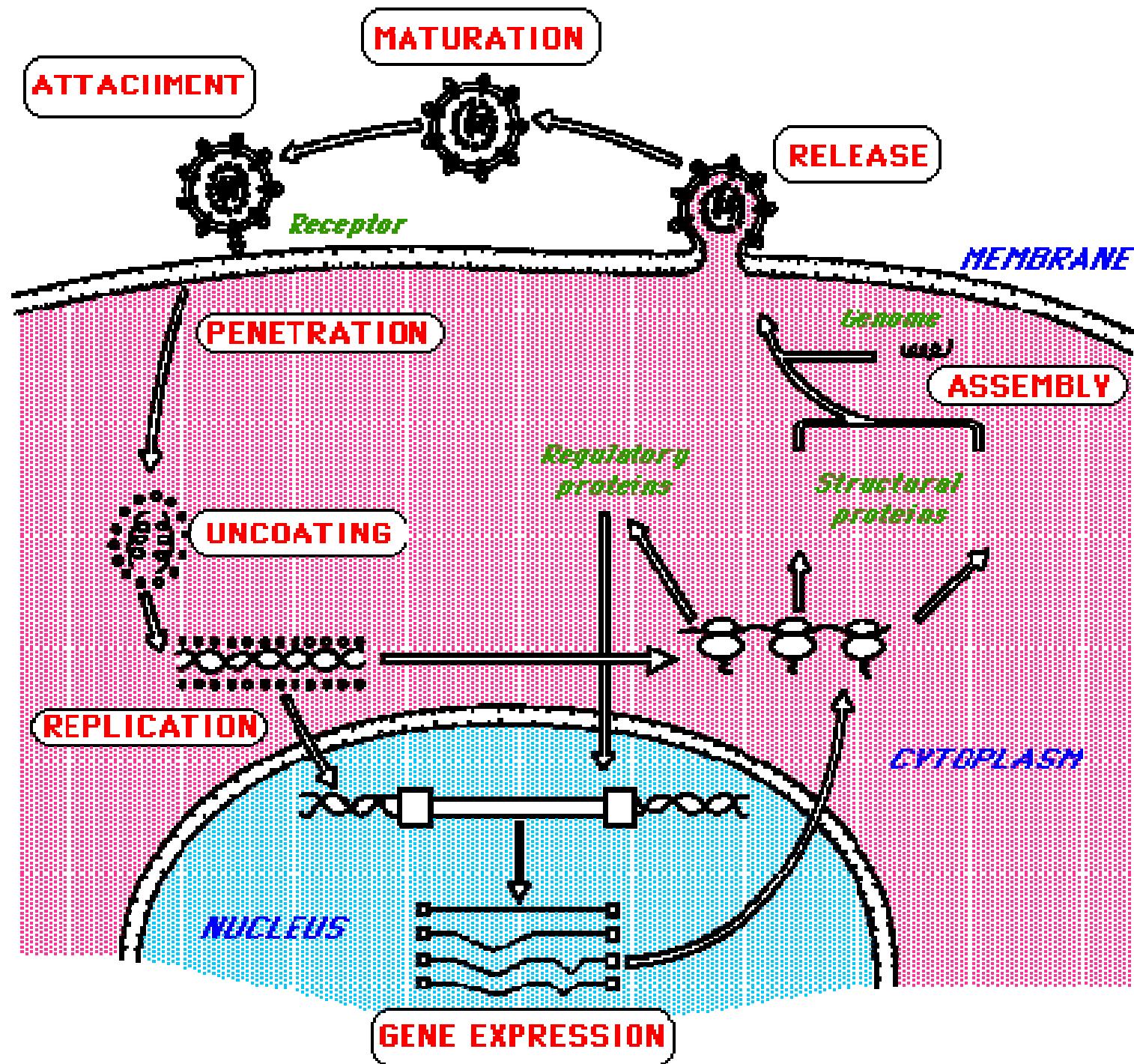
bysis of endosome

adapted from Fields et al., Fundamental Virology, 3rd edition

MULTIPLICAREA VIRALA

- Pe baza informațiilor din genomul viral,
- utilizând sistemul enzimatic al celulei => replicarea genomului viral cu **sinteza de noi**
 - molecule de acizi nucleici și
 - sinteza proteinelor capsidale.
 - Initiale/timpurii=> reglatoare
 - structurale
- => faza de eclipsă

MULTIPLICAREA VIRALA

- asamblarea acidului nucleic cu proteinele capsidale =>
- descendenți numiți vironi.
 - particule virale mature după ce se înconjoară de structura capsidală,
 - vor fi eliberați, putând infecta alte celule =>
- **faze terminale:**
 - **maturare**
 - **eliberare**
 - **liza celulei = v. citocide**
 - **înmugurire = v. învelite**

